

Magnetické pole rovnoběžných vodičů s proudem

Chceme-li vyšetřovat [magnetické pole](#) dvou [vodičů s proudem](#), musíme nejdříve prozkoumat detailněji magnetické pole, které vzniká kolem osamoceneného přímého dostatečně dlouhého vodiče.

Ideální by bylo vyšetřovat magnetické pole v okolí nekonečně dlouhého vodiče, neboť bychom se nemuseli zabývat jevy, které nastávají na koncích vodiče. Takový vodič ale neexistuje.

[Magnetické indukční čáry](#) jsou soustředné [kružnice](#) se středem v ose vodiče ležící v rovině kolmé k vodiči. Vektor [magnetické indukce](#) $\vec{B}$ leží v rovině kolmé k vodiči a má směr tečny k magnetické indukční čáře (viz obr. 129). Pro velikost magnetické indukce v bodě A platí vztah:

$B = \mu \frac{I}{2\pi d}$, kde I je proud procházející vodičem, d vzdálenost bodu od vodiče (tj. poloměr magnetické indukční čáry) a μ **permeabilita prostředí** (např. jádra [cívky](#), ...). Pro [vakuum](#) (a přibližně i pro [vzduch](#)) má **permeabilita vakua** hodnotu $\mu_0 = 4\pi \cdot 10^{-7} \text{ N}\cdot\text{A}^{-2}$. Permeabilita prostředí souvisí s permeabilitou vakua vztahem $\mu = \mu_0 \mu_r$, kde μ_r je **relativní permeabilita prostředí**.

Relativní permeabilita výrazným způsobem ovlivňuje magnetické vlastnosti látek.

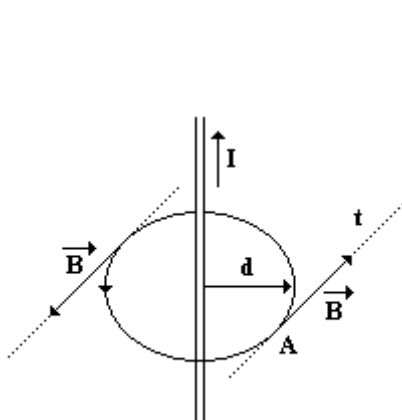
Nyní uvažujme situaci, kdy je v magnetickém poli přímého vodiče umístěn rovnoběžně další velmi dlouhý tenký vodič, kterým protéká proud. Vodiče na sebe budou působit [magnetickou silou](#), neboť každý z nich se nachází v magnetickém poli druhého vodiče. Směr magnetické síly, která působí na jeden z rovnoběžných vodičů s proudem, závisí na směru proudu v druhém vodiči (viz obr. 130):

1. proudy ve vodičích mají souhlasný směr - vodiče se přitahují
2. proudy ve vodičích mají opačný směr - vodiče se odpuzují

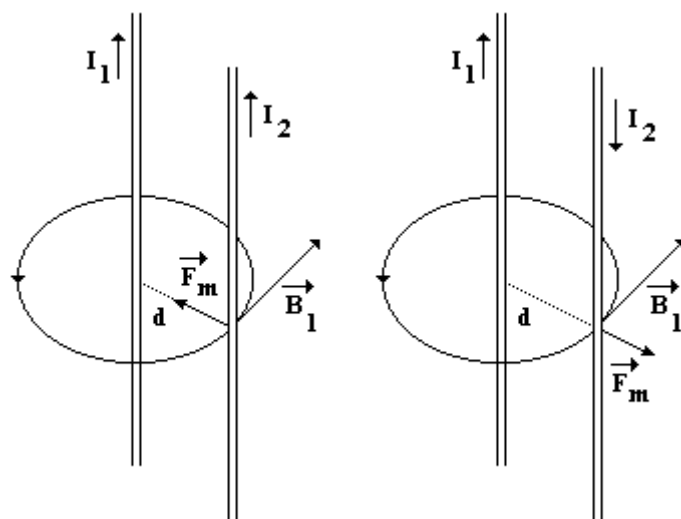
Tato interakce je tedy „opačná“ než interakce dvou nábojů resp. dvou magnetů.

Určíme nyní velikost magnetické síly, která působí na část jednoho vodiče délky l , je-li druhý vodič vzdálen od tohoto vodiče d : $F_m = B_1 I_2 l = \frac{\mu}{2\pi} \frac{I_1 I_2}{d} l$, kde I_1 a I_2 jsou proudy ve vodičích. Na základě tohoto vztahu se definuje [jednotka ampér](#) patřící mezi [základní jednotky](#) soustavy SI.

Výraz $\sin\alpha$ jsme do vztahu pro magnetickou sílu nepsali, neboť magnetické indukční čáry magnetického pole vytvářeného jedním vodičem jsou kolmé ke druhému vodiči. A tedy $\sin\alpha = \sin 90^\circ = 1$.

Obr. 129

Obr. 130

© **Encyklopedie Fyziky** (<http://fyzika.jreichl.com>); **Jaroslav Reichl, Martin Všetíčka**

Licence <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/> zakazuje úpravy a komerční distribuci.